

Nỗ lực của các doanh nghiệp bán lẻ trong việc giảm thiểu rác thải nhựa

VŨ THỊ HOA, BÙI THU HẰNG

Viện Nghiên cứu và phát triển doanh nghiệp

▲ Vinmart và Vinmart+ tặng túi mua sắm sử dụng nhiều lần cho khách hàng thân thiết

BVMT là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, trong đó cộng đồng doanh nghiệp (DN) Việt Nam đóng vai trò hết sức quan trọng. Điều 73 về giảm thiểu, tái sử dụng, tái chế và xử lý chất thải nhựa, phòng, chống ô nhiễm rác thải nhựa (RTN) đại dương trong Luật BVMT năm 2020 đã quy định cụ thể “Tổ chức, cá nhân có trách nhiệm hạn chế sử dụng, giảm thiểu, phân loại, thải bỏ chất thải là sản phẩm nhựa sử dụng một lần và bao bì nhựa khó phân hủy sinh học theo quy định; không thải bỏ chất thải nhựa trực tiếp vào hệ thống thoát nước, ao, hồ, kênh, rạch, sông và đại dương”. Nhận thức được điều này, nhiều DN sản xuất, phân phối tiêu dùng trên cả nước đã thay đổi phương thức sản xuất và kinh doanh không sử dụng túi ni lông khó phân hủy, chuyển đổi sử dụng túi tự hủy sinh học, túi môi trường sử dụng nhiều lần nhằm thay đổi thói quen mua sắm của khách hàng.

CÙNG HÀNH ĐỘNG VÌ TƯƠNG LAI XANH BỀN VỮNG

Nhằm hướng tới một môi trường kinh doanh xanh, thời gian qua, các DN đã triển khai

nhiều hoạt động thiết thực, hiệu quả. Điển hình như Công ty Cổ phần Dịch vụ Thương mại Tổng hợp VinCommerce (thuộc tập đoàn MaSan, một trong những thành viên của Liên minh Chống RTN Việt Nam trong cuộc vận động quốc gia về phòng chống RTN do Thủ tướng Chính phủ phát động, sở hữu hệ thống các Siêu thị VinMart, Cửa hàng tiện ích/Siêu thị mini VinMart+, Trung tâm Điện máy VinPro, Đại siêu thị điện tử Adayroi. Khẳng định quyết tâm của VinCommerce trong việc hiện thực hóa trách nhiệm xã hội của DN với cộng đồng và chung tay xây dựng một tương lai xanh bền vững, năm 2019, Hệ thống bán lẻ VinMart và VinMart+ chính thức khởi động Chương trình “Đồng hành BVMT” bằng giải pháp “3 Xanh”: VinMart xanh, Khách hàng xanh và Nhà cung

cấp xanh tại 2.200 điểm bán lẻ Vinmart và Vinmart+ trên cả nước, 850 điểm bán lẻ trên địa bàn TP. Hà Nội. Trong ngày phát động chương trình tại TP. Hồ Chí Minh và Hà Nội, siêu thị VinMart đã tặng 10.500 túi mua sắm sử dụng nhiều lần cho những khách hàng đầu tiên đồng hành cùng Chương trình. Các điểm bán lẻ đã đồng loạt giảm thiểu hoặc thay thế các vật liệu nhựa sử dụng 1 lần bằng vật phẩm thân thiện với môi trường trong hoạt động vận hành của mình. Cụ thể, toàn bộ túi siêu thị sử dụng là túi tự hủy sinh học đạt tiêu chuẩn của Bộ TN&MT; các quầy phục vụ ăn uống - giải khát sử dụng ống hút giấy, cốc giấy thay thế cho các vật dụng ni lông và nhựa trước đây; giảm tay dùng trong sản xuất, vận hành cũng là loại tự hủy sinh học. Đặc biệt, các loại khay xốp đang sử dụng cho sản phẩm tươi sống đều được thay thế bằng khay bã mía với màng bọc thực phẩm tự hủy sinh học. Đây là một trong những cải tiến lớn nhất tại VinMart và VinMart+. Đối với nhà sản xuất, VinMart và VinMart+ hỗ trợ tối đa cho những đối tác xanh cung ứng các sản phẩm thân thiện với môi trường bằng nhiều chính sách đặc biệt như bán hàng không lợi nhuận, quyền lợi ưu tiên trưng bày (ụ, đảo, đầu kệ, khu trưng bày riêng We care, Sạch tươi ngon...), quyền lợi về quảng cáo, nhận diện thương hiệu tại siêu thị, cửa hàng... Đây là chính sách quan trọng để thúc đẩy các nhà cung cấp đồng hành phát triển các sản phẩm xanh

và lan tỏa ý thức BVMT tới các DN sản xuất nói riêng và cộng đồng nói chung.

Là nhà bán sỉ và lẻ lớn tại Việt Nam với hệ thống 20 trung tâm tại 15 tỉnh, thành trên cả nước, Công ty TNHH MM Mega Market Việt Nam khuyến khích khách hàng sử dụng túi mua hàng tái sử dụng nhiều lần hay cung cấp thùng carton cho khách hàng để đóng gói hàng hóa mang về thay cho việc đựng bằng túi ni lông... Đến giữa năm 2020, MM Mega Market Việt Nam đã hoàn tất việc dừng phát túi ni lông tại quầy thu ngân trên toàn bộ hệ thống các Trung tâm trên cả nước. Tháng 10/2020, MM Mega Market Việt Nam đã hợp tác với Công ty cung cấp vỏ hộp giấy đựng đồ uống Tetra Pak của Thụy Điển ra mắt điểm thu gom vỏ hộp giấy sau khi sử dụng tại 7 siêu thị trong hệ thống ở TP. Hồ Chí Minh và Hà Nội. Theo đó, người tiêu dùng có thể đem vỏ hộp giấy đựng đồ uống sau khi sử dụng đến điểm thu gom công cộng tại các Trung tâm MM Mega Market để đưa đi tái chế. Vỏ hộp giấy sau đó được Công ty LAGOM và DN xã hội NHC - các đối tác của Tetra Pak thực hiện thu gom định kỳ 2 lần trong tháng và chuyển đến Nhà máy Giấy Đồng Tiến (tỉnh Bình Dương) để tái chế. Trước đó, nhằm BVMT, Công ty đã triển khai và ứng dụng thành công hệ thống khuyếch đại ánh sáng từ mái bằng các ống dẫn sáng và hệ thống đèn LED tiết kiệm năng lượng. Nhờ các ứng dụng này, Công ty đã đạt Giải “Quản lý năng lượng hiệu quả trong tòa nhà trung bình và nhỏ” của khu vực Đông Nam Á năm 2014 và Giải Năng lượng xanh do Sở Công Thương Hà Nội tổ chức năm 2019.

Trực thuộc Tập đoàn bán lẻ hàng đầu Nhật Bản có lịch sử hơn 260 năm, hoạt động tại thị trường Việt Nam với triết lý luôn đặt lợi ích khách hàng lên vị trí ưu tiên hàng đầu, AEON Việt Nam không ngừng nỗ lực để cùng khách hàng xây dựng một tương lai xanh. Tháng 9/2019, Công ty TNHH AEON Việt Nam tổ chức Lễ phát động Dự án Giảm thiểu RTN dùng 1 lần tại Trung tâm Mua sắm AEON - Tân Phú Celadon, TP. Hồ Chí Minh; chính thức công bố lộ trình triển khai Dự án, trong đó giai đoạn đầu sẽ tập trung vào giảm thiểu sử dụng túi ni lông khó phân hủy; chung tay với khách hàng và cộng đồng từng bước hạn chế, thay thế RTN dùng 1 lần, nhằm góp phần BVMT sống và hướng đến nâng cao sức khỏe cho khách hàng nói riêng và cộng đồng địa phương nói chung. Đây là sự kiện tiếp nối trong chuỗi hoạt động của Dự án với thông điệp “Chọn túi riêng - Chọn sống

khỏe”, được triển khai đồng bộ trong toàn thể hơn 3.000 Người AEON sau đó lan tỏa đến khách hàng, nhằm khuyến khích hình thành thói quen sử dụng túi cá nhân/bình cốc cá nhân khi đi mua sắm. Đặc biệt, AEON Việt Nam đã giới thiệu mẫu túi môi trường mới - AEON ECO với thiết kế hiện đại cùng nhiều chức năng tăng thêm so với các mẫu túi thông thường, mang đến nhiều tiện ích cho khách khi mua sắm như chất liệu bền, dày, chống thấm nước tốt, có thể tái sử dụng nhiều lần, thân thiện với môi trường.

HƯỚNG TỚI XÂY DỰNG LIÊN MINH CÁC NHÀ BÁN LẺ GIẢM THIỂU TIÊU THỤ TÚI NI LÔNG DÙNG MỘT LẦN

Với sự hỗ trợ, hướng dẫn của Bộ TN&MT, các tập đoàn sản xuất, phân phối bán lẻ lớn đã hình thành Liên minh Chống RTN, Liên minh Tái chế bao bì Việt Nam để tham gia vào các chương trình tái chế RTN. Tham gia Liên minh, các nhà bán lẻ và siêu thị đã có nhiều nỗ lực trong việc giảm thiểu túi ni lông, tuy nhiên, thực tế cho thấy, hiện nay, vẫn còn nhiều người tiêu dùng giữ thói quen sử dụng túi ni lông và các sản phẩm có nguồn gốc từ nhựa, một số siêu thị phát miễn phí túi ni lông cho khách hàng đến mua sắm... Trước thực trạng đó, sáng kiến về xây dựng dự án Liên minh Tiêu dùng bán lẻ giảm thiểu túi ni lông một lần tại Việt Nam được đề xuất nhằm thúc đẩy liên kết giữa các siêu thị, cùng nhau hành động vì mục tiêu giảm thải RTN và túi ni lông dùng một lần, góp phần BVMT.

Dự án giảm thiểu tiêu thụ túi ni lông do Liên minh châu Âu và Chính phủ Liên bang Đức tài trợ đang được triển khai

tại 4 nước trong khu vực Đông Nam Á gồm Thái Lan, Malaixia, Philippin và Indônêxia nhằm mục đích thiết lập, vận hành liên minh các siêu thị để giảm RTN quốc gia. Tại Việt Nam, đối tác chính thực hiện Dự án là Bộ TN&MT, Bộ Công Thương; Viện Chiến lược, chính sách TN&MT là đơn vị thí điểm phối hợp thực hiện. Mục tiêu của Dự án là giảm thiểu việc sử dụng túi ni lông sử dụng 1 lần tại các siêu thị, qua đó thay đổi và hình thành thói quen sử dụng túi thân thiện với môi trường cho người dân. Dự án gồm 3 hợp phần chính: Liên minh Tiêu dùng bán lẻ được thành lập và vận hành; Các chương trình khuyến mại áp dụng nhằm khuyến khích khách hàng sử dụng túi thân thiện với môi trường; Hoạt động truyền thông nhằm thay đổi hành vi của khách hàng. Sau khi tham gia Liên minh, các bên có quyền trao đổi, chia sẻ, hợp tác để giảm tiêu thụ túi ni lông và các sản phẩm nhựa dùng một lần; tiếp cận, kết nối với các sáng kiến, giải pháp và nguồn lực về giảm tiêu thụ, sử dụng túi ni lông, sản phẩm nhựa dùng một lần; tham gia học tập, hội thảo, trao đổi kinh nghiệm về sản xuất, tiêu dùng bền vững; quảng bá hình ảnh về trách nhiệm xã hội và môi trường, nâng cao uy tín của DN.

Để thành lập Liên minh và hoạt động hiệu quả, việc giảm thiểu túi ni lông dùng 1 lần cần có lộ trình phù hợp và thực hiện đồng bộ tại tất cả các hệ thống siêu thị. Tại Hội thảo tham vấn “Liên minh các nhà bán lẻ nhằm giảm thiểu tiêu thụ túi ni lông dùng một lần tại Việt Nam” do Viện Chiến lược Chính sách TN&MT phối hợp với Sở Công Thương Hà Nội tổ chức, ngày 31/3/2021, đại diện

MM Mega Market đề xuất thay đổi mục tiêu giảm ít nhất 10% tổng lượng túi ni lông sử dụng 1 lần so với năm 2020 thành giảm 80 - 90% tổng lượng túi ni lông dùng một lần. Bên cạnh đó, đơn vị này cũng mong muốn được cung cấp các sản phẩm có thể thay thế túi ni lông bằng sản phẩm thân thiện với môi trường. Theo đại diện BigC, khi xây dựng Liên minh cần áp dụng đồng bộ trên các siêu thị bởi nếu không khách hàng sẽ chọn đến các siêu thị có cấp phát túi khiến lượng khách hàng giảm xuống, ảnh hưởng đến doanh thu. Đồng thời, kiến nghị, việc giảm thải RTN, túi ni lông cần phải được luật hóa để thực hiện hiệu quả hơn...

Có thể nói, trước thực trạng sử dụng túi ni lông hiện nay, việc liên kết các nhà bán lẻ sẽ là cơ hội để thúc đẩy việc giảm sử dụng RTN, túi ni lông và các sản phẩm nhựa một lần. Dịch COVID-19 diễn biến phức tạp đã và đang ảnh hưởng lớn đến đời sống kinh tế - xã hội, trong đó cộng đồng DN, doanh nhân gặp rất nhiều khó khăn. Theo số liệu thống kê từ Bộ Kế hoạch và Đầu tư, trong 7 tháng đầu năm 2021, có tới 79.673 DN rút khỏi thị trường, tăng 25,5% so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, DN tạm ngừng kinh doanh có quy mô vốn từ 20 - 50 tỷ đồng, tăng 45,3%; quy mô vốn 50 - 100 tỷ đồng, tăng 23,4%; quy mô vốn trên 100 tỷ đồng tăng 32,3%. Hiện nay, các DN gặp nhiều khó khăn như: thiếu dòng tiền, chi phí đầu vào, chi phí vận chuyển tăng, lưu thông hàng hóa bị ảnh hưởng, khó tiếp cận vốn vay... Đây là thời điểm "sức khỏe" DN đang rất yếu, do đó, thông điệp "muốn đi nhanh thì đi một mình, muốn đi xa thì đi cùng nhau" lại trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Lúc này, các DN cần liên kết lại với nhau, chia sẻ thông tin, kinh nghiệm, cùng nhau vượt qua đại dịch ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. <https://aeon.vn/wp-content/uploads/2020/06/AEON-Vietnam-PFC-Project-Press-Release-Sep-VN.pdf>
2. <https://vingroup.net/tin-tuc-su-kien/bai-viet/2048/2200-sieu-thi-vinmart-vinmart-dong-loat-hanh-dong-3-xanh-bao-ve-moi-truong>
3. <https://vietnamnet.vn/vn/kinh-doanh/dau-tu/nhieu-doanh-nghiep-dut-nguon-tien-kho-khan-chong-chat-767677.html>

Diễn biến chất lượng môi trường không khí và nước định kỳ khu vực phía Bắc...

(Tiếp theo trang 21)

với đợt các đợt quan trắc khác, chất lượng nước sông chỉ ở mức trung bình (WQI: 51-75).

Trên sông Đà, sông Lô, sông Thái Bình chất lượng môi trường nước sông vẫn duy trì trạng thái sạch và chưa có dấu hiệu bị ô nhiễm.

LVS Mã - Chu

Chất lượng môi trường nước LVS Mã - Chu qua 5 đợt quan trắc cho thấy, đều duy trì ở mức trung bình đến mức tốt, nước sông sử dụng được cho mục đích cấp nước sinh hoạt, nuôi trồng thủy sản, tưới tiêu và các mục đích tương đương khác, giá trị WQI >64.

Các phụ lưu: Sông Chu và sông Bưởi, chất lượng nước sông tốt hơn dòng chính sông Mã, nước sông sử dụng được cho mục đích nuôi trồng thủy sản và cấp nước sinh hoạt.

LVS Lam, sông La và các sông phụ lưu

Chất lượng môi trường nước LVS Lam, sông La và các sông phụ lưu qua 5 đợt quan trắc duy trì ở mức khá tốt, đa phần tại các điểm quan trắc chất lượng nước có giá trị WQI > 76, đạt mức tốt đến rất tốt, nước sông sử dụng tốt cho mục đích tưới tiêu, nuôi trồng thủy sản và cấp nước sinh hoạt, tuy nhiên tại các đoạn sông chảy qua khu vực đô thị, khu vực tập trung dân cư đông như cửa Hội, cầu Bến Thủy 2, chất lượng nước sông bị suy giảm, tại đây chất lượng nước sông chỉ ở mức trung bình, nước sông sử dụng được cho mục đích tưới tiêu,

giao thông thủy và các mục đích tương đương khác.

KẾT LUẬN

Kết quả quan trắc môi trường không khí ở khu vực miền Bắc các đợt đầu năm 2021 cho thấy, chủ yếu bị ô nhiễm bởi tổng bụi lơ lửng (TSP) và có sự biến động giữa các đợt quan trắc. Mức độ ô nhiễm TSP biểu hiện rõ nhất tại các trục giao thông và KCN trên địa bàn các tỉnh, TP như Bắc Ninh, Hà Nội, Hải Phòng, Hải Dương và Vĩnh Phúc trong thời điểm quan trắc đầu năm 2021. Các thông số khác (CO, NO₂, SO₂ và Pb) đều nằm trong giới hạn cho phép của QCVN 05-MT:2013/BTNMT.

Chất lượng môi trường nước trên các LVS (Hồng - Thái Bình, Mã Chu và Cả La) duy trì ở mức tốt đến rất tốt, nước sông có thể dùng được cho mục đích cấp nước sinh hoạt, nuôi trồng thủy sản, tưới tiêu và các mục đích tương đương khác. Ô nhiễm vẫn tiếp diễn tại các điểm nóng về môi trường nước trên các LVS Cầu và LVS Nhuệ - Đáy và chưa có dấu hiệu được cải thiện. Nguyên nhân do phải tiếp nhận nước thải sinh hoạt từ TP. Hà Nội, TP. Thái Nguyên và nước thải từ các làng nghề trên lưu vực. Cụ thể, đoạn sông Nhuệ chảy qua địa phận TP. Hà Nội, Hà Nam, các sông nội thành Hà Nội (sông Tô Lịch, Sét, Lừ) trên LVS Nhuệ - Đáy; sông Ngũ Huyện Khê trên LVS Cầu ■